

Acantholimon alatavicum

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Acantholimon* is afkomstig uit het Grieks. Het woord is een combinatie van *ákantha* (doorn of stekel) en *límonion* (zeelavendel, een verwant geslacht). Dit verwijst naar de typische groeiwijze van deze planten, die dichte, spijkerharde kussens vormen met puntige, naaldvormige bladeren. De soortnaam *alatavicum* is een geografische verwijzing en duidt op de herkomst van de plant: het Ala Tau (Alatau) gebergte, een bergketen in Centraal-Azië, met name in Kazachstan en Kirgizië. De soort werd in 1872 voor het eerst wetenschappelijk beschreven door Alexander von Bunge.

Taxonomie

- Rijk: Plantae
- Stam: Tracheophyta
- Klasse: Magnoliopsida
- Orde: Caryophyllales
- Familie: Plumbaginaceae
- Geslacht: *Acantholimon*
- Soort: *Acantholimon alatavicum*

Synoniemen

Een algemeen aanvaard synoniem voor *Acantholimon alatavicum* is niet wijdverbreid, maar in de wetenschappelijke geschiedenis zijn er wel enkele classificaties geweest die de plant onder andere namen plaatsten. Zo werd de soort door Trautvetter beschreven als *Acantholimon hohenackeri* var. *subsessile* in 1866. Ook komt het synoniem *Armeriastrum subsessile* voor, een naam die door Kuntze in 1891 werd toegekend. In oudere flora's, voordat het geslacht *Acantholimon* goed was gedefinieerd, werden deze planten soms ook wel aangeduid als *Statice* (een verouderde naam voor *Limonium*).

Variëteiten en cultivars

Binnen het geslacht *Acantholimon* wordt de soort *Acantholimon alatavicum* voornamelijk als botanische soort gekweekt. Er zijn zeer weinig, zo niet geen, specifiek benaamde cultivars van deze soort in de algemene handel. De variatie in de handel is meestal beperkt tot de natuurlijke geografische vormen. Cultivars zijn vaker te vinden binnen andere soorten of hybriden in dit geslacht, zoals *Acantholimon glumaceum* of *Acantholimon* $\times$ *diapensioides*.

Familie

Acantholimon alatavicum behoort tot de familie Plumbaginaceae, in het Nederlands bekend als de Loodkruidfamilie of Strandkruidfamilie. Tot deze familie behoren ook de geslachten *Limonium* (zeelavendel) en *Armeria* (Engels gras), waarmee de plant morfologische overeenkomsten heeft in de bloeiwijze en de droge, schutbladrijke bloemstructuur. Kenmerkend voor de familie zijn de klieren die zoutkristallen uitscheiden, een adaptatie aan zoute of droge bodems.

Hoogte

De plant groeit zeer laag en vormt dichte, koepelvormige kussens of matten van stekelige bladeren. De kussens zelf bereiken zelden een hoogte van meer dan 10 tot 15 centimeter. De bloeistengels die uit de kussens oprijzen, zijn kort en dun en voegen nog eens 5 tot 10 centimeter toe aan de hoogte, waardoor de totale bloeihoogte rond de 15 tot 25 centimeter ligt.

Bloemkleur

De bloemen van *Acantholimon alatavicum* zijn klein en hebben een aantrekkelijke roze tot lila-roze kleur. De bloemen staan in korte, dichte, aarachtige bloeiwijzen aan het einde van de stengels. De bloemblaadjes zijn vergroeid in een buis en worden omgeven door droge, papierachtige, stekelige schutbladen, die vaak meer bijdragen aan de structuur van de bloeiwijze dan de bloem zelf.

Bladkleur

Het blad is stijf, priemvormig (naaldachtig) en heeft een karakteristieke blauwgroene tot grijsgroene kleur. De bladeren zijn extreem puntig en stekelig. De grijsachtige tint is een gevolg van de dikke cuticula en soms een lichte beharing, wat de plant helpt om waterverlies te beperken in zijn droge, natuurlijke omgeving.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van deze rotsplant valt in de late lente en de vroege zomer. In het Nederlandse klimaat kan dit van mei tot en met juli zijn. De plant bloeit over het algemeen kort maar uitbundig. De gedroogde bloemstengels en stekelige kelken behouden vaak hun structuur en sierwaarde tot ver in de herfst.

Standplaats

Acantholimon alatavicum vereist een standplaats in de volle zon. De plant is een xerofyt en heeft een extreem goed gedraineerde bodem nodig, bij voorkeur een schrale, zandige of grindhoudende grond. Dit is cruciaal, aangezien de plant niet tegen natte voeten kan, vooral niet in de winter. De ideale plek is in een rotstuin, grindtuin of op een droogmuur.

Herkomst

De herkomst van de soort ligt in de bergachtige, droge en steppeachtige gebieden van Centraal-Azië. Het inheemse verspreidingsgebied omvat met name de Ala Tau gebergten in Kazachstan en Kirgizië, maar strekt zich ook uit tot in West-Xinjiang in China en Oezbekistan. De plant groeit op grote hoogtes op rotsachtige en puinhellingen.

Soort gewas

Het betreft een dwergstruik of een houtige, kussenvormende vaste plant. Door de verhouting aan de basis en de levensduur van de plant wordt deze geclassificeerd als een rotsplant of een matvormende halfheester. Het is een extreem langlevende plant die zeer langzaam groeit.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Vermeerderingswijze

Vermeerdering geschiedt meestal via zaad, hoewel de kieming soms onregelmatig kan zijn en koude stratificatie vereist. Een zeldzamere maar effectieve methode is het nemen van wortelstekken in de winter of het vroege voorjaar. Het delen van volwassen kussens is erg moeilijk en wordt afgeraden, vanwege de diepe penwortel en de dichte, harde structuur van het kussen.

Klimaatzone

Acantholimon alaticum is zeer winterhard, meestal vallend in USDA Klimaatzone 4 tot 6, wat betekent dat het lage temperaturen kan verdragen. Echter, de plant is extreem gevoelig voor wintervocht. In nattere klimaten is perfecte drainage, eventueel met een afdak in de winter, noodzakelijk voor overleving. Het is een echte rotsplant voor een extreem droge, zonnige plek.

Insecten

Vanwege de dichte, stekelige groei en de droge omstandigheden waaronder de plant gedijt, heeft *Acantholimon alaticum* zelden last van plagen. Het wordt doorgaans met rust gelaten door zowel slakken als de meeste vretende insecten. Soms kunnen bladluizen de bloemstengels aantasten, maar structurele schade is zeldzaam.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:685893-1>

http://navigate.botanicgardens.org/webui/oecgi2.exe/INET_ECM_DisPI?NAMENUM=41666

Samenvatting

Onderwerp	Details
Nomenclatuur/etymologie	<i>Acantholimon</i> (stekelige zeelavendel), <i>alatavicum</i> (van het Ala Tau gebergte).
Taxonomie	Rijk: Plantae, Familie: Plumbaginaceae, Geslacht: <i>Acantholimon</i> .
Synoniemen	<i>Acantholimon hohenackeri</i> var. <i>subsessile</i> , <i>Armeriastrum subsessile</i> .
Variëteiten en cultivars	Geen cultivars in de handel; puur botanische soort.
Familie	Plumbaginaceae (Loodkruidfamilie).
Hoogte	15- 25 cm (inclusief bloeistengel).
Bloemkleur	Roze tot lila-roze.
Bladkleur	Grijsgroen, naaldvormig en stekelig.
Bloeiperiode	Mei- juli.
Standplaats	Volle zon, extreem goed gedraineerde, schrale bodem.
Herkomst	Centraal-Azië (Kazachstan, Kirgizië), Ala Tau gebergte.
Soort gewas	Dwergstruik, kussenvormende vaste plant, rotsplant.
Vermeerderingswijze	Zaaien (koudekiemers), wortelstekken.
Klimaatzone	Zone 4-6 (Winterhard, eist droge winter).
Insecten	Over het algemeen plaagvrij.